

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Seimo
Audito komitetui

Į 2021-05-10 Nr. S-2021-2419

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai

Į 2021-05-17 Nr. S-1569

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija susipažinusi su Lietuvos Respublikos Seimo Audito komiteto 2021 m. gegužės 5 d. sprendime „Dėl priešgaisrinės apsaugos sistemos efektyvinimo“ išdėstytais pasiūlymais, ir vykdydama sprendimo 3.1 papunktyje nustatytą pavidimą, teikia pirminę informaciją dėl jų įgyvendinimo.

Dėl 1.1 p. „įvertinti, ar užtikrinama Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento vidaus kontrolės sistema, padedanti vertinti institucijos valdymą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu, ir imtis priemonių, kad būtų užtikrintas tinkamas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento veikimas įgyvendinant teisės aktuose jam pavestas funkcijas“.

Informuojame, kad vidaus reikalų ministrės 2021 m. balandžio 19 d. pavidimu Nr. 1VPR-7 Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD, departamentas) buvo pavesta patobulinti departamento vidaus kontrolės politiką, siekiant, kad departamento veikla būtų vykdoma laikantis visų ją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ir apie rezultatus informuoti Vidaus reikalų ministeriją. PAGD informavo, kad departamento direktoriaus 2020 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 1-647 patvirtintas PAGD vidaus kontrolės tvarkos aprašas, o departamento direktoriaus 2021 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 1-203 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo“ sudaryti Vidaus kontrolės ir rizikų vertinimo komitetas ir Vidaus kontrolės įgyvendinimą prižiūrintis komitetas ir patvirtinti šie dokumentai: Vidaus kontrolės ir rizikų vertinimo komiteto darbo reglamentas, Vidaus kontrolės įgyvendinimą prižiūrinčio komiteto darbo reglamentas, PAGD rizikos vertinimo metodika, PAGD ir jam pavaldžių įstaigų – Ugniagesių gelbėtojų mokyklos, Bendrojo pagalbos centro, Gaisrinių tyrimų centro veiklą reglamentuojančių teisės aktų sąrašai ir PAGD veiklos sričių sąrašas. Minėti dokumentai įgyvendina Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo ir Vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2020 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1K-195 „Dėl vidaus kontrolės įgyvendinimo viešajame juridiniame asmenyje“ (toliau – Aprašas) nuostatas, ir sudaro prielaidas efektyviai vidaus kontrolei departamente užtikrinti. Šiuo metu departamentas atlieka rizikų vertinimą. Departamentui įgyvendinant nusistatytą vidaus kontrolės politiką numatomas kasmetinis (iki kiekvienų metų lapkričio pabaigos) objektyvus, rizikų vertinimo ir valdymo rezultatais grįstas departamento vidaus kontrolės, apimant visus jos

elementus, veiksmingumo analizės ir vertinimo atlikimas. Šio vertinimo rezultatus ir informaciją apie vidaus kontrolės įgyvendinimą nustatyta tvarka departamentas pateiks vertinimui ir Vidaus reikalų ministerijai (toliau – VRM).

Korupcijos rizikos veiksnių, kaip vieno iš vidaus kontrolės elementų, nustatymas departamente vykdomas tiek viduje, tiek iš išorės.

Vidinis korupcijos rizikos veiksnių nustatymas, kuomet siekiama išsiaiškinti įstaigos veiklą veikiančius išorinius ir (ar) vidinius ir (ar) individualius rizikos veiksnius, sudarančius galimybių atsirasti korupcijai, departamento darbuotojų, atsakingų už korupcijos prevenciją, atliekamas kasmet vadovaujantis Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“, Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Korupcijos prevencijos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2019 m. vasario 4 d. įsakymu Nr. 1V-120, nuostatomis.

Toks korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas padeda departamentui įsivertinti didžiausius korupcijos rizikos veiksnius, numatyti konkrečias priemones problemoms valdyti bei joms šalinti. Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo vertinimo aprašymai su siūlymais dėl nustatytų korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimo ar sumažinimo kasmet pateikiami VRM, kuri įvertinusi jai pavaldžių įstaigų pateiktus vertinimo aprašymus, parengia motyvuotą išvadą ir kasmet ją pateikia Specialiųjų tyrimų tarnybai (toliau – STT), kuri priima sprendimą dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo ar neatlikimo. Paskutinį kartą motyvuota išvada STT buvo pateikta 2021 m. sausio 29 d.

STT, vykdydama korupcijos rizikos veiksnių nustatymą iš išorės, atlieka antikorporcinę teisės aktų projektų vertinimą bei įstaigos korupcijos rizikos analizę – veiklos analizę antikorporciniu požiūriu. Tokią korupcijos rizikos analizę (toliau – KRA) tam tikrose departamento veiklos srityse 2016–2020 metų laikotarpiu STT atliko 2 kartus: viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir kontrolės veiklos srityse (64 proc. atsižvelgta į pateiktus pasiūlymus, 29 proc. iš dalies atsižvelgta į pateiktus pasiūlymus, 7 neatsižvelgta į pateiktus pasiūlymus), PAGD ir priešgaisrinių gelbėjimo valdybų veiklos srityse (95 proc. atsižvelgta į pateiktus pasiūlymus, 5 proc. iš dalies atsižvelgta į pateiktus pasiūlymus), atliko vieną antikorporcinę teisės aktų vertinimą – „Dėl objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktų reikalavimams patikrinimų procedūrų teisinio reglamentavimo“ (į rekomendacijas atsižvelgta).

Nors, kaip aukščiau nurodyta, korupcijos rizikos veiksnių nustatymas šiai dienai departamente vykdomas tiek viduje, tiek iš išorės, tačiau korupcijos rizikos valdymo proceso fragmentiškumą rodo tam tikri rezonansiniai įvykiai atskirose departamento veiklos srityse. Atsižvelgiant į tai, ir į VRM kovos su korupcija programos priemonių planą, patvirtintą vidaus reikalų ministro 2019 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. 1V-431 „Dėl Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų kovos su korupcija 2019–2021 metų programos ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų kovos su korupcija 2019–2021 metų programos įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“ (pakeitimai: 2020 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. 1V-291, 2021 m. kovo 17 d. įsakymas Nr. 1V-207) įtrauktos konkrečios priemonės, susijusios su departamentu tam tikrų veiklos sričių korupcijos rizikos veiksnių neigiamos įtakos panaikinimu ar sumažinimu: „Parengti naujos redakcijos Objektų atitikties priešgaisrinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams patikrinimo atlikimo tvarką, atsižvelgiant į STT rekomendaciją (2020 m. vasario 18 d. išvada Nr. 4-01-1352)“, „Atlikti analizę dėl galimybės vykdyti valstybinės priešgaisrinės priežiūros pareigūnų rotaciją, paskiriant tikrinti kitos, nei jų darbo ir gyvenamoji vieta, priešgaisrinės gelbėjimo

tarnybos veiklos teritorijai priklausančius objektus“ (priemonė nustatyta 2021 m.), „Patvirtinti „Anketos apie objekto patikrinimo atlikimą“ formą, apie ją privalomai informuoti objektų (nurodytų PAGD prie VRM direktoriaus 2010 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 163 patvirtintame tvarkos apraše) atstovus patikrinimų metu“ (priemonė nustatyta 2021 m.).

Dėl 1.2 p. „įvertinus tai, kad PAGD neužtikrina tinkamos Bendrojo pagalbos centro (toliau – BPC) veiklos ir neįvykdo Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 354 „Dėl Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto patvirtinimo“ nustatytų reikalavimų, svarstyti Bendrojo pagalbos centro pavaldumo klausimą“.

Informuojame, kad Valstybės kontrolės audite konstatuotas BPC veiklos trūkumas (laiku neperduodama informacija PGP apie pagalbos prašymą) susijęs su BPC informacinės sistemos (toliau – IS) pirkimu ir galės būti iš esmės pašalintas tik įsigijus ir įdiegus naują BPC IS. Tuomet bus sudarytos sąlygos operatyvesniam ir funkcionaliam informacijos apie įvykį perdavimui iš BPC IS į įvykį reaguojančioms visoms priešgaisrinėms gelbėjimo pajėgoms. Siekiant iki nurodyto termino bent iš dalies pagerinti situaciją, iki rudens gaisriniai automobiliai bus aprūpinti elektroniniais įrenginiais su programine įranga ir navigacijos galimybe. Sutartis dėl įrangos įsigijimo pasirašyta 2021 m. birželio 3 d. BPC pavaldumo pakeitimas šiuo metu nesvarstomas.

Dėl 1.3 p. „atsižvelgiant į tai, kad PAGD pavesta iki 2021 m. gegužės 10 d. parengti pasiūlymus ir gaires dėl efektyvios ir veiksmingos priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos modelio, nurodant galimas alternatyvas, kaštus ir pokyčių įgyvendinimo terminus, ir juos pristatyti VRM vadovybei, pateiktus siūlymus ir VRM poziciją dėl jų pristatyti Seimo Audito komitetui“.

Informuojame, kad PAGD pateiktose gairėse dėl priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos modelio (toliau – Gairės) (pridedama) siūloma tobulinti 7 sritis:

1. Didinti priešgaisrinės priežiūros efektyvumą bei prevencijos veiksmingumą.
2. Tobulinti priešgaisrinių ir gelbėjimo pajėgų (toliau – PGP) valdymą ir optimizuoti PGP tinklą.
3. Užtikrinti PGP aprūpinimą reikiama technologiškai pažangia technika ir įranga, pastatais.
4. Užtikrinti PGP specialistų parengimą ir kvalifikacijos tobulinimą.
5. Tobulinti BPC veiklą.
6. Tobulinti mokslinį tiriamąjį potencialą.
7. Stiprinti civilinę saugą.

Gairėse pateikti tik pirminiai pasiūlymai dėl priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos stiprinimo ir toliau su visomis suinteresuotomis šalimis bus ieškoma pagrįstų galimų alternatyvų ir vertinami jų kaštai. Akivaizdu, kad veiksmingai priešgaisrinės apsaugos sistemai gali prireikti nemažų investicijų, todėl reikia atsakingai pasirinkti į kokią priešgaisrinės apsaugos modelį bus investuojama – investicijų grąža turi būti siejama su teigiama įtaka priešgaisrinės saugos efektyvumui ir gyventojų saugumo didinimui, ką pasiekti esamoje sistemoje, kaip rodo praktika, sudėtinga.

Dėl 1.4 p. „siekiant užtikrinti objektyvių ir nešališkų sprendimų priėmimą, imtis lyderystės ir sisteminių sprendimų dėl priešgaisrinės apsaugos sistemos modelio, siekiant išspręsti Valstybinio audito ataskaitoje nustatytas problemas, pagrindiniais kriterijais pirmiau nurodytiems sprendimams įgyvendinti laikant veiksmingos žmonių ir turto apsaugos nuo gaisrų užtikrinimą, taip pat priešgaisrinės apsaugos sistemos funkcionavimo efektyvumą“.

Informuojame, kad VRM, ieškodama sisteminių sprendimų dėl priešgaisrinės apsaugos sistemos modelio, 2021 m. birželio 4 d. organizavo ministerijos kolegijos, kuri yra aukščiausia ministro patariamoji institucija (Vyriausybės įstatymo 32 straipsnis), posėdį. Be visos ministerijos ir PAGD vadovybės kolegijos posėdyje dalyvavo Lietuvos savivaldybių asociacijos, Valstybės kontrolės, Ugniagesių gelbėtojų profesinės sąjungos, Lietuvos gaisrinės saugos asociacijos ir Mykolo Romerio universiteto atstovai. Posėdyje nutarta, kad ministerijos kolegijos formate bus toliau

diskutuojama ir tariamasi bei apsisprendžiama dėl strateginės priešgaisrinės apsaugos sistemos pertvarkos krypties ir reikalingų sisteminių sprendimų. Taip pat, įvertinant sprendžiamo klausimo dėl priešgaisrinės apsaugos sistemos pertvarkos svarbą, dedamos nuoseklios pastangos surinkti pakankamai tiek praktinės, tiek analitinės informacijos, kad būtų užtikrintas duomenimis grįstų sprendimų priėmimas. Šiame kontekste pažymėtina, kad planuojama inicijuoti pilotinį projektą, ir jame praktiškai išbandyti pasirinktą priešgaisrinės saugos sistemos veikimo modelį bei įvertinti jo veiksmingumą ir perspektyvumą. Vyriausybės strateginės analizės centras (STRATA) taip pat ketina atlikti esamos priešgaisrinės saugos sistemos vertinimą ir pateikti išvadas. Bendraujama ir su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ekspertais, siekiant gauti ir jų visiškai nepriklausomą ekspertinį vertinimą dėl galimų priešgaisrinės saugos sistemos organizavimo modelių.

Dėl 1.5 p. „imtis planavimo ir kitų priemonių, siekiant užtikrinti ilgalaikio, nuoseklaus ir integruoto gaisrų prevencijos mechanizmo, paremto priešgaisrinės saugos, socialinės apsaugos, švietimo, savivaldos ir kitų susijusių gaisrų prevencijos subjektų bendradarbiavimu ir sąveika, funkcionavimą ir koordinavimą“.

Informuojame, kad gegužės mėnesį VRM jau inicijavo tarpinstitucinio gaisrų prevencijos veiksmų plano rengimą. Teikti pasiūlymus dėl gaisrų prevencijos pakvietėme Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie VRM, Policijos departamentą prie VRM, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministeriją, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją ir savivaldybių administracijas. Šiuo metu pagal pateiktus pasiūlymus rengiamas tarpinstitucinis gaisrų prevencijos veiksmų plano projektas, kuris jau šį mėnesį bus pateiktas susipažinti visuomenei ir derinamas su suinteresuotomis institucijomis. Taip pat informuojame, kad VRM pasiūlė Vyriausybės planuojamą keisti 2021–2030 metų nacionalinį pažangos plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998, 10.4 uždavinį „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą“ papildyti ir taip sudaryti prielaidas pažangos gaisrų prevencijoje valstybiniam planavimui. Šiam uždaviniui numatomas ir atskiras rodiklis „Gyventojų, besirūpinančių savo saugumu, dalis“, kuriuo be kita ko bus matuojama ir kiek gaisrų prevencijos veikla pasiekia gyventojus ir daro įtaką jų elgesiui.

Dėl 1.6 p. „siekiant rezultatyvaus lėšų panaudojimo ir tinkamo priešgaisrinės apsaugos sistemos aprūpinimo reikalinga technika ir įranga, priimti sprendimus dėl PAGD vykdomų viešųjų pirkimų centralizavimo masto ir būdų“.

Informuojame, kad pagal parengtą vidaus reikalų sistemos viešųjų pirkimų centralizavimo planą, planuojama PAGD tarptautinius ir supaprastintus (išskyrus mažos vertės) viešuosius pirkimus pavesti vykdyti Turto valdymo ir ūkio departamentui prie VRM. Šį tikslą planuojama pasiekti dviem etapais: 2022 m. sausio 1 d. ir 2022 m. liepos 1 d.

Dėl 1.7 p. „imtis reikiamų kontrolės ir koordinavimo priemonių, kad iki 2023 m. būtų panaudotos Europos Sąjungos projekto „Prisitaikymo prie klimato kaitos gerinimas, stiprinant valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos reagavimo pajėgumus“ lėšos, skirtos gaisrų gesinimo ir gelbėjimo transporto priemonėms bei gaisrų gesinimo ir gelbėjimo įrangai ir transporto priemonėms įsigyti“.

Informuojame, kad VRM, siekdama užtikrinti PAGD įgyvendinamam projektui Nr. 05.1.1-CPVA-V-901-01-0001 „Prisitaikymo prie klimato kaitos gerinimas, stiprinant valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos reagavimo pajėgumus“ (toliau – Projektas) skirtų Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų investavimą laiku ir tinkamai, suorganizavo 2021 m. sausio 29 d. ir 2021 m. balandžio 16 d. susitikimus su PAGD, VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros ir Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovais. Susitikimų metu buvo aptartos Projekto problemos ir priemonės, galinčios pagreitinti projektu planuojamų įsigyti prekių pirkimo procedūras. Atsižvelgiant į suplanuotą prekių įsigijimo grafiką, kuris nuolat stebimas,

Projektas turėtų būti įgyvendintas iki 2022 m. IV ketvirčio pabaigos, t. y. rizikos, kad projektas nebūtų spėtas įgyvendinti iki 2023 m. rugsėjo 1 d., nėra. Pažymėtina, kad VRM ir toliau organizuos susitikimus ir vykdys stebėseną, siekiant Projekto įgyvendinimo laiku.

Dėl 1.8 p. „kartu su Finansų ministerija įvertinti galimybes keisti Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2006 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. 1V-218 „Dėl Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodika), ar kitas finansavimo priemonės numatančias tvarkas, sudarant sąlygas aprūpinti savivaldybių priešgaisrinės tarnybas būtinuoju ilgalaičiu turtu, reikalingu saugiai ir tinkamai vykdyti priešgaisrinės apsaugos funkcijas pereinamuoju laikotarpiu, iki bus įgyvendintos Valstybinio audito ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, kartu užtikrinant lėšų efektyvaus ir racionalaus panaudojimo kontrolę“.

Informuojame, kad VRM 2021 m. gegužės 26 d. kreipėsi į Finansų ministeriją ir paprašė pateikti nuomonę dėl Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodikos keitimo ar kitų galimybių planuoti lėšas, skiriamas ir ilgalaičiam turtui įsigyti VRM kuruojamoms, savivaldybėms deleguotoms priešgaisrinės ir civilinės saugos funkcijoms atlikti. Gavę Finansų ministerijos nuomonę, planuosime tolesnius veiksmus.

Dėl 2 p. „Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės užtikrinti tinkamą finansavimą, kurio poreikis nustatomas vadovaujantis Valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodika, nes neužtikrinamas finansavimas savivaldybėms nesudaro sąlygų aprūpinti savivaldybių priešgaisrinės tarnybas būtinaisiais ištekliais, reikalingais saugiai ir tinkamai vykdyti priešgaisrinės saugos funkcijas“.

Dėl 2 p. teikiame informaciją tik pagal VRM kompetenciją – informuojame, kad poreikis savivaldybių priešgaisrinės saugos funkcijai atlikti 2021 m. sudaro 35 540 tūkst. eurų, tačiau 2021 metų valstybės biudžete savivaldybėms deleguotai priešgaisrinės saugos funkcijai atlikti skirta 31 104 tūkst. eurų, t. y. 12,5 proc. mažiau, palyginti su pateiktu poreikiu (trūkumas – 4 436 tūkst. eurų). VRM, atsižvelgdama į tai, kad planuojamas 2021 metų valstybės biudžeto perskirstymas, balandžio pabaigoje kreipėsi į Finansų ministeriją ir paprašė numatyti 2021 metų valstybės biudžeto keitimo projekte trūkstamas lėšas, savivaldybėms deleguotai priešgaisrinės saugos funkcijai atlikti.

PRIDEDAMA. Gairės, 16 lapų.

Vitalij Dmitrijev

Vidaus reikalų viceministras